

ScienceCom - ABC naukowej komunikacji

ScienceCom - ABC's of science communication

Centrum Nauki Experyment w Gdyni

Dział Wydarzeń i Programów Naukowych

e-mail: wipn@experyment.gdynia.pl

Dział Rozwoju i Współpracy

e-mail: promocja@experyment.gdynia.pl

This article presents the assumptions of science communication on the basis of the cyclical science event ScienceCom Science Festival organized by the Experyment Science Center in Gdynia. The paper focuses both on the general concept of science communication and on a detailed description of the activities undertaken by the Experyment Science Center in Gdynia, as a part of a promotion of ScienceCom Science Festival.

Key words: science communication, promotion, popularisation of science, science festival.

Czym jest komunikacja nauki?

Na całym świecie dziedzina, jaką jest *science communication*, czyli komunikacja nauki, została nie tylko doceniona, ale wręcz uznana za niezbędną dla rozwoju współczesnej ekonomii. Jej zadanie jest proste – ma sprawić, że ludzie zaczną naprawdę rozumieć, co dzieje się w zaciszu laboratoriów i gabinetów naukowców, a także docenią wagę ich prac. Efekty *science communication* nie dotyczą pompowania ego naukowców, a są znacznie bardziej praktyczne. Większe zrozumienie nauki sprawia, że łatwiej jest pozyskać granty, skomercjalizować projekt, a także przynosi znaczne korzyści społeczne. Naukowcy na całym świecie uczą się komunikacji, by móc sprawnie i w przyjazny sposób opowiadać o tym, co dla nas ważne.

Na uniwersytetach europejskich komunikowanie nauki jest istotnym elementem edukacji. Dlaczego? Choć istnieje coraz więcej źródeł skupiających się na działaniach komunikowania nauki i poprawie przekonań co do znaczenia nauki dla społeczeństwa, mniejszym zainteresowaniem cieszą się metody informowania oraz poszukiwania formuł efektywnego komunikowania, przy uwzględnieniu szybkiego tempa życia i zmian na świecie. Obecna komunikacja naukowa wydaje się być zbyt wolna, aby sprostać istniejącemu obecnie chaosowi informacyjnemu. Pomóc może wyznaczenie jasnych celów komunikacji oraz raczkującej edukacji komunikowania informacji wśród naukowców i popularyzatorów nauki, a także zadbanie o transfer zdobyczy nauk o komunikacji społecznej i mediach, w celu określenia, jak lepiej komunikować swoje osiągnięcia naukowe (Gaweł, 2021). O ile upowszechnianie nauki to praktyka dostosowana do języka i potrzeb naukowych czy akademickich, o tyle główną myślą, która towarzyszy popularyzatorom, jest rozpalanie umysłów, zaciekawianie ludzi zawiłościami nauki, przybliżanie im trudnych zagadnień naukowych lub porządkowanie i uzupełnianie posiadanej już przez nich wiedzy. To dwa różne cele, dwie różne funkcje towarzyszące komunikacji nauki. Popularyzacja to czynność, która, w odniesieniu do upowszechniania, znajduje się na przeciwległym krańcu osi. To mówienie o nauce w sposób prosty, zrozumiały dla osób spoza świata nauki, a nawet zabawny. To przekazywanie wiedzy tak, aby angażować odbiorcę, zaciekawić go tematem, a następnie pozostawić z głodem wiedzy, który będzie próbował samodzielnie zaspokajać (Osica, 2021).

Projekt ScienceCom jest przedsięwzięciem, które ma na celu łączenie świata nauki ze społeczeństwem poprzez działania z zakresu komunikacji naukowej skierowane do młodzieży, młodych badaczy, naukowców i popularyzatorów nauki, a w szerszym

kontekście - do szerokiej publiczności, w tym sektora biznesowego, dla rozwoju społecznego regionu. ScienceCom, dzięki swoim założeniom i zadaniom, odpowiada na potrzebę wzmocnienia kompetencji oraz systemowego włączenia studentów i młodych naukowców do stałych działań popularyzujących naukę. Myślą przewodnią jest komunikacja w nauce oraz komunikacja nauki. Jak? Na wiele sposobów: można wziąć udział w panelu konferencyjnym, wykonać pokaz naukowy, zaprezentować swoje badania na bazarze naukowym, przeprowadzić warsztaty, czy spróbować sił w naukowym stand-upie lub konkursie na naukowy projekt. Pod pozorną integracyjną zabawą kryją się ważne kwestie: umiejętność komunikacji badań, waga zaangażowania społecznego w projekty naukowe, współpraca międzydyscyplinarna, czy wreszcie zachęta i pomoc młodym badaczom. By to osiągnąć, trzeba nauczyć się używać prostego języka dla wytłumaczenia skomplikowanych badań, trzeba opowiedzieć o ich celowości i wartości dla społeczeństwa...

***Science communication* w Centrum Nauki Experyment**

Centrum Nauki Experyment (CNE) w Gdyni zajmuje się komunikacją naukową na różnych polach, m.in.:

- koordynacji programów Nauki Obywatelskiej (*Citizen Science*)
- współpracy z partnerami naukowymi (uczelnie, instytuty, organizacje naukowe),
- sieciowania nauki, społeczeństwa i biznesu,
- współpracy z partnerami zajmującymi się wspieraniem talentów naukowych (m.in. Fundacja Pomeranian Students' Coalition, Zaawansowanych Technologii Explory, Marsz dla Nauki (Aksamit, 2022) czy Stowarzyszenie Rzecznicy Nauki),
- prowadzenia popularyzacji nauki dla partnerów merytorycznych,
- wspierania rozwoju studenckich organizacji naukowych,
- wspierania powstawania rozwoju zespołów i projektów interdyscyplinarnych,
- tworzenia platformy wymiany wiedzy, doświadczeń i innowacji.

Pomysł na przedsięwzięcie, jakim jest ScienceCom, wywodzi się z potrzeby rozwijania doświadczenia CNE w zakresie kompleksowej komunikacji nauki, skierowanej do studentów i młodych naukowców. Przez ostatnie 10 lat centra nauki w Polsce stały się platformą wymiany wiedzy, doświadczeń i innowacji, posiadając potencjał efektywnej komunikacji nauki do lokalnego społeczeństwa. CNE w Gdyni stało się

w tym zakresie liderem w Polsce, m.in. dzięki rozpoczęciu w 2019 i kontynuowaniu z ogromnym sukcesem ScienceCom, obejmującego dwudniowe interdyscyplinarne wydarzenia, podczas których młodzież szkolna, studenci i młodzi naukowcy mają okazję zdobyć nowe umiejętności, nawiązać kontakty i zaprezentować swoje projekty badawcze z dowolnych dziedzin naukowych. Myślą przewodnią wydarzenia jest dialog między naukowcami a społeczeństwem i to, że naukowcy na całym świecie uczą się komunikacji, by móc sprawnie i w przyjazny sposób opowiadać o tym, co ważne i potrzebne. CNE chce pokazać uczestnikom, że przekazywanie wiedzy i osiągnięć naukowych w przejrzysty i klarowny sposób jest kluczem do budowy odpowiedzialnego społeczeństwa, zachętą do rozwijania kariery naukowej oraz wspólnego wypracowywania rozwiązań dla bieżących wyzwań cywilizacyjnych. Wydarzenia ScienceCom opierają się na wybranych w danym roku Celach Zrównoważonego Rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych i są dostosowywane tematyką do zmiennych warunków społecznych, odpowiadając na najbardziej palące potrzeby komunikacji nauki w danym czasie.

Nauka nie może istnieć w oderwaniu od społeczeństwa, tak samo jak społeczeństwo w oderwaniu od jej postępu. Jest to szczególnie istotnie w kontekście istotnych tematów, którymi obecnie są zagadnienia związane ze zrównoważonym rozwojem. To problemy, z którymi już w najbliższej przyszłości będziemy musieli zmierzyć się kolektywnie. ScienceCom to również unikalna okazja do spotkania dla młodych naukowców z wielu dziedzin, co owocuje interdyscyplinarnymi projektami. Młodzi naukowcy mają okazję przybliżyć szerszemu gronu odbiorców efekty swoich prac, mogą również spróbować sił w animacji różnorodnej grupy odbiorców, zetknąć się popularyzacją nauki na dużą skalę oraz wzajemnie zainspirować swoimi projektami (Portal Regionalny trójmiasto.pl, 2022). ScienceCom kształtuje odbiór polskiej nauki i upowszechnia wiedzę na temat związków pomiędzy nauką, innowacyjnością i społeczeństwem.

ScienceCom to wydarzenie łączące w sobie cechy konferencji naukowej, szkolenia oraz platformy wymiany myśli i doświadczeń. W programie pojawiały się liczne aktywności, w tym naukowe panele, wystawy, warsztaty, szkolenia, debaty i dyskusje eksperckie oraz wieczór sieciujący dla przedstawicieli społeczności akademickiej. Program wydarzenia każdego roku koordynowany jest w ścisłej współpracy z Członkami Rady Naukowej ScienceCom, w skład której wchodzi przedstawiciele uczelni wyższych i instytutów badawczych z całego regionu, m.in. Uniwersytetu Morskiego w Gdyni, Politechniki Gdańskiej, Uniwersytetu Gdańskiego, Akademii Marynarki

Wojennej, Instytutu Oceanologii Polskiej Akademii Nauk, Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego czy SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego w Sopocie. Doświadczenia dotychczasowych wydarzeń stały się dla CNE inspiracją do rozwinięcia inicjatywy ScienceCom i działań, które będą wykorzystywały jej ogromny potencjał. To, czego nauczą się studenci i młodzi naukowcy i kompetencje, które nabędą, będą mogły być systemowo i cyklicznie wykorzystywane w wielu wydarzeniach w ciągu roku - nie tylko na uczelni, ale przede wszystkim „w akcji”, czyli w bezpośrednim zetknięciu z publicznością.

Konferencja Naukowa

Konferencja Naukowa ScienceCom stanowi, obok Festiwalu Nauki, jeden z dwóch głównych punktów programu wydarzenia. Podczas konferencji organizowanej pod hasłem „pierwsze kroki w świat nauki” studenci, doktoranci i młodzi naukowcy mają szansę zaprezentowania wyników swoich badań lub omówienia ciekawych projektów, nad którymi pracowali. Konferencja odbywa się w Centrum Nauki Experiment i jest dostępna dla wszystkich. Wydarzenie podzielone jest na panele tematyczne, w których biorą udział prelegenci z danej dziedziny nauki. W trakcie każdego panelu prelegenci mają możliwość zaprezentowania kilkunastominutowego referatu, po którym następuje sesja pytań oraz dyskusja z publicznością.

Festiwal Nauki

Równoległe do Konferencji Naukowej, w przestrzeni wystaw stałych Centrum Nauki Experiment odbywa się Festiwal Nauki. Ma on charakter swoistego bazaru naukowego ze stanowiskami popularyzatorskimi otwartymi dla szerokiej publiczności. Na festiwalu spotykają się młodzi naukowcy zrzeszeni w kołach naukowych oraz innych organizacjach różnych uczelni. Prezentują oni swoje projekty, nawiązują kontakty, by rozpocząć międzyuczelnianą i międzykierunkową współpracę oraz zaprezentować swoje osiągnięcia przed szeroką widownią – studentami, młodzieżą szkolną, środowiskiem nauki oraz biznesu. Teren wystaw CNE daje możliwość wypromowania swojej wiedzy wśród szerokiego grona odbiorców i zainteresowania go swoją dziedziną nauki. Festiwal jest świetną okazją dla młodzieży do stawiania pierwszych kroków w świecie nauki, jak i rozwoju swoich dotychczasowych pasji badawczych.

Warsztaty i szkolenia

Uczestnicy ScienceCom są także zapraszani na bezpłatne, certyfikowane sesje szkoleniowe i warsztaty dotyczące transferu wiedzy, relacji pomiędzy nauką, innowacyjnością a biznesem czy potencjalnym pracodawcą. Uczestnictwo w szkoleniach ma na celu zwiększenie konkurencyjności na rynku pracy oraz poszerzenie wachlarza kompetencji.

ScienceCom 2022 (IV Edycja)

Tematami zeszłorocznej edycji, która odbyła się 18 i 19 listopada 2022 r. były: zrównoważony rozwój, zarówno miast, jak i społeczności, ale również istota odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji. Skąd taki, a nie inny wybór tematów wydarzenia? Szacunki wskazują, że udział ludności miejskiej będzie w przyszłości wzrastał (globalnie – do ok. 5 mld w 2030 r.). Oznacza to, że nasze miasta staną się bardziej liczne, co niesie za sobą nowe wyzwania związane z rozwojem, bezpieczeństwem i stabilnością (Gołąb, 2022). Miasta codziennie stają przed wieloma trudnościami, z którymi wspólnie, jako społeczeństwo, musimy się mierzyć. Problemy, wyzwania, ale i przyszłościowe rozwiązania stały się motywem przewodnim licznych wydarzeń zawartych w ramach ScienceCom 2022. W programie pojawił się szereg aktywności, w tym konferencja dla młodej nauki, festiwale kół naukowych, dyskusyjny panel ekspercki, networking oraz wiele innych.

Tematyka jednego z paneli obejmowała biotechnologię i cytologię. Biotechnologia to dziedzina nauki, dzięki której powstają nowe leki. Pomaga też tworzyć rozwiązania, które pomagają realizować cele dotyczące zrównoważonego rozwoju. Każda nauka ma coś do powiedzenia i składając razem ze sobą odkrycia naukowe, jesteśmy w stanie tworzyć rozwiązania, które, zarówno na poziomie molekularnym, jak i globalnym, będą służyły także następnym pokoleniom. ScienceCom pokazuje, jak w ciekawy sposób promować naukę. Nauka przez zabawę to szansa, by w lekki sposób przemyć trudniejsze treści. Wówczas stają się one czymś przyjemniejszym w odbiorze. Lubimy uczyć się, bawiąc, nie czując przy tym wysiłku związanego ze zdobywaniem wiedzy. Temu służą m.in. centra nauki. Emocje towarzyszące zabawie i rozrywce, która jest mądra i ma walor edukacyjny, pomagają zdobyć wiedzę. Przychodzi ona wtedy „nie wiadomo kiedy” i pozwala lepiej sobie radzić w życiu, jak wyjaśnia dr Wojciech Glac – neurobiolog i Dyrektor Centrum Popularyzacji Nauki

Uniwersytetu Gdańskiego – wieloletni gość, ekspert oraz członek Rady Naukowej ScienceCom (Janiszewska, 2022).

Rok 2022 był dla ScienceCom również rokiem zmian wizerunkowych. Zlecony został kompletny rebranding marki odpowiedzialnej za promocję i komunikację wydarzenia. W rezultacie wypracowana została nowa identyfikacja graficzna, która otrzymała liczne nominacje, nagrody i wyróżnienia w wielu prestiżowych konkursach, takich jak European Design Awards oraz Asia Design Prize.

Honorowym patronatem IV Edycję ScienceCom objęli:

- Marszałek Województwa Pomorskiego Mieczysław Struk
- Prezydent Miasta Gdynia Wojciech Szczurek
- Rada Upowszechniania Nauki PAN

Patronat medialny

- Czwórka Polskie Radio
- Radio Gdańsk
- Trójmiasto.pl
- Pulsar
- dlaStudenta.pl

ScienceCom 2023 (V Edycja)

Tegoroczna, piąta edycja ScienceCom planowana jest między 17 a 19 listopada 2023. Oprócz formuły Konferencji Naukowej oraz Festiwalu Nauki, planowane są m.in. szkolenia z fact-checkingu (weryfikacji faktów) z zakresu informacji środowiskowych i klimatycznych, prowadzone we współpracy ze Stowarzyszeniem Demagog. Oprócz innowacji ze świata nauki i technologii, ScienceCom 2023 stworzy również platformę sieciującą lokalne środowisko biznesowe z młodymi naukowcami.

Szczegółowy program każdego z wydarzeń będzie ustalany na co najmniej dwa miesiące przed realizacją, przy zaangażowaniu studentów i młodych naukowców.

Jeśli szukacie platformy, która połączy świat nauki z szeroką grupą odbiorców, to ScienceCom jest niewątpliwie takim miejscem. Forum to umożliwi zastanowienie się, jak odpowiedzieć na wyzwania przyszłości, a także promuje rozmowy i dyskusje o tych zagadnieniach podczas konferencji dla młodej nauki, festiwalu kół naukowych czy paneli eksperckich (Pomorski Park Naukowo-Technologiczny, 2022).

Aktualności dotyczące ScienceCom publikowane są na stronie Centrum Nauki Experiment w Gdyni: <https://experiment.gdynia.pl/sciencecom-festiwal-kol-naukowych>.

Bibliografia

- Aksamit, D. (2022). *Prawo po stronie nauki*. Warszawa: Fundacja Marsz dla Nauki.
- Gaweł, H. (2021). Komunikacja naukowa 3.0 - nowe formuły komunikowania nauki w naukach społecznych dla naukowców i popularyzatorów nauki. W: W. Babik, D. Pietruch-Reizes (red.), *Zarządzanie informacją i komunikacją w nauce* (ss. 49–66). Kraków: Uniwersytet Jagielloński, Biblioteka Jagiellońska.
- Gołąb, Z. (2022). *ScienceCom 2022. Wśród tematów – zrównoważony rozwój*. Pobrane z: gdynia.pl/nauka-2,7718/sciencecom-2022-wsrod-tematow-zrownowazony-rozwoj,569596 [dostęp: 17.03.2023].
- Janiszewska, A. (2022). *ScienceCom 2022 - młodzi naukowcy w Centrum Nauki Experyment w Gdyni*. Pobrane z: polskieradio.pl/10/5366/artykul/3074329,sciencecom-2022-mlodzi-naukowcy-w-centrum-nauki-experyment-w-gdyni [dostęp: 17.03.2023].
- Osica, N. (2021). *Nauka mówi coraz więcej. Uporządkujmy terminologię*. Pobrane z: naukawpolsce.pl/aktualnosci/news%2C86573%2Cnauka-mowi-coraz-wiecej-uporzadkujmy-terminologie.html [dostęp: 15.03.2023].
- Pomorski Park Naukowo-Technologiczny (2022). *Odkryj inne oblicze nauki podczas ScienceCom 2022*. Pobrane z: ppnt.pl/odkryj-inne-oblicze-nauki-podczas-sciencecom-2022/ [dostęp: 17.03.2023].
- Portal Regionalny *trójmiasto.pl* (2022). *ScienceCom 2022 - Nauka* Pobrane z: nauka.trojmiasto.pl/ScienceCom-2022-imp527705.html [dostęp: 17.03.2023].